

A Kúria

mint másodfokú bíróság

v é g z é s e

Az ügy száma: Kf.VIII.39.887/2021/4.

A tanács tagjai: Dr. Stark Marianna a tanács elnöke

Szolnokiné dr. Csernay Krisztina előadó bíró

Dr. Hajdu Edit bíró

A felperes: felperes1

cím1

A felperes képviselője: Göndös és Novotny Ügyvédi Iroda

cím2

ügyintéző: dr. Göndös Gábor ügyvéd

Az alperes: alperes1 Önkormányzata

cím3

Az alperes képviselője: Kádár Balázs Ügyvédi Iroda

cím4

ügyintéző: dr. Kádár Balázs ügyvéd

A per tárgya: polgármester szabadságának megváltása

A fellebbezést benyújtó fél: alperes

A fellebbezéssel támadott határozat:

Veszprémi Törvényszék 5.K.700.364/2020/15/II.

Rendelkező rész

A Kúria a Veszprémi Törvényszék 5.K.700.364/2020/15/II. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítja.

A felek fellebbezési eljárási költségét személyenként 75.000,- (hetvenötezer) forintban, a fellebbezési eljárás illetékét 230.995,- (kettőszázharmincezer-kilencszázkilencvenöt) forintban állapítja meg, amelynek viseléséről az elsőfokú bíróság dönt.

A végzés ellen további perorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes 2014. október 12. és 2019. október 13. között alperes1 főállású polgármestere volt. A felperest megbízatása időtartama alatt összesen 196 nap szabadság illette meg, amelyből saját nyilatkozata szerint mindösszesen 85 nap szabadságot vett igénybe, a fennmaradó szabadságot azonban az alperes a tisztség megszűnését követően nem váltotta meg.

A felperes keresete és az alperes védírata

[2] A felperes által benyújtott fizetési meghagyás elleni ellentmondást követően perré alakult eljárásban a felperes 111 napra járó szabadságmegváltás jogcímén 3.053.388,- forint és perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy a jogviszonya

megszűnésének időpontjában volt fennmaradó szabadsága, új kormányzati szolgálati jogviszonyt nem létesített és a foglalkoztatási jogviszonya megszűnésétől számított 40 nap anélkül telt el, hogy az alperes eleget tett volna fizetési kötelezettségének.

[3] Az alperes a védiratában a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. (a továbbiakban: Kttv.) 225/C. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 107. § (2) bekezdése alapján az esedékesség évét követő év március 31. napjáig igénybe nem vett szabadság felhasználásra és kiadására nincs lehetőség, ezért minden év április 1-én az előző évre esedékes szabadság megszűnik. A szabadság megváltására csak a ki nem adott arányos szabadság esetén kerülhet sor, amely az esedékesség évében még igénybe vehető és a képviselő-testület által elfogadott ütemezés szerint még nem esedékes. A munkáltatónak csak az előterjesztett szabadság ütemezésének jóváhagyására van lehetősége, annak igénybevétele a polgármester jogkövető magatartásán múlik. A felperes a szabadság igénybevételeire vonatkozó kötelezettségének megszegésével, valamint tájékoztatási kötelezettsége elmulasztásával megsértette a Kttv. 9. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakat, magatartásával akadályozta a szabadság kiadásának és igénybevételeinek nyilvántartását. A képviselő-testület által elfogadott szabadság terv alapján kiadottnak tekintendő szabadságon felül a felperes rendszeresen vett igénybe szabadságot úgy, hogy azt kötelezettsége ellenére előre nem jelezte, és arról utólag sem adott tájékoztatást. Álláspontja szerint 49 nap szabadság esetében merülhet fel fizetési kötelezettsége.

Az elsőfokú bíróság határozata

[4] A Veszprémi Törvényszék az 5.K.700.364/2020/15/II. számú ítéletével kötelezte az alperest 2.887.448,- forint szabadságmegváltás és 241.602,- forint perköltség megfizetésére. Ezt meghaladón a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy az eljárási illetéket az állam viseli.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában a Kttv. 225/A. § (1) bekezdése, 103. § (1)-(2) bekezdése, 104. § (1) bekezdése, 106. § (1) bekezdése, 107. § (1) és (2) bekezdése, valamint 108. §-a alapján megállapította, hogy a szabadság kiadása az alperesnek, mint munkáltatónak törvényi kötelezettsége volt. Álláspontja szerint ahhoz, hogy a szabadságot esedékessége évében a munkáltató ki tudja adni szabadságolási tervet kell készítenie, amely kötelezettség megsértését a felperes esetleges mulasztása sem menti. A ki nem adott szabadsághoz való jogot a közszolgálati tisztviselő nem veszti el, az a jogviszony megszűnéséig nem évül el. A szabadságmegváltás a jogviszony megszűnésének napján válik esedékessé, ezért az addig az időpontig ki nem adott szabadságra járó illetmény kifizetésére az alperes köteles.

[6] Mindezek alapján az alperes nem helytállóan értelmezte a Kttv. szabadságra vonatkozó előírásait és megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy az esedékesség évét követő év március 31-ig igénybe nem vett szabadságot nem lehet megváltani, mert az előző esedékességi évből származó szabadságok megszűnnek.

[7] A bizonyítási eljárás és az alperes nyilvántartása alapján - figyelemmel a felperes elismerő nyilatkozatára - megállapította, hogy a felperes az őt megillető 196 nap

szabadságból 85 napot vett igénybe, ezért az alperes a fennmaradó 111 nap szabadság megváltására volt köteles, amelynek összegét a felperes 598.300,- forintos illetménye alapján állapította meg. Az elsőfokú bíróság az egy napra járó illetmény összegét 23-al történő osztás eredményeképpen állapította meg, így a felperes keresetét – az eltérő számításra tekintettel – ezt meghaladóan elutasította.

Az alperes fellebbezés és a felperes fellebbezési ellenkérelme

[8] Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, valamint költségekben történő marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az anyagi jogszabályokat helytelenül alkalmazta, a tényállást iratellenesen állapította meg és az általa megjelölt tényállásból egymásnak ellentmondó okozati következtetéseket vont le.

[9] A Kttv. 225/A. § (1) bekezdése szerint a főállású polgármester foglalkoztatási jogviszonya sajátos közszolgálati jogviszony, amely minőségből következően a polgármesterre a szabadság igénybevételével kapcsolatban is eltérő szabályok vonatkoznak. A Kttv. 225/C. § (2) bekezdés rendelkezéséből következően a képviselő testületnek a szabadság ütemezésének jóváhagyását követően a szabadság kiadásával kapcsolatban nincs további feladata, a polgármesternek kötelezettsége keletkezik a szabadság igénybevételére, azt az ütemezésben foglaltak szerint kell igénybe venni.

[10] Az ítéletben foglaltakkal szemben tény, hogy a képviselő-testület a polgármester előterjesztésére a szabadság ütemezéséről a 2015. év kivételével mindegyik évben, így 2016-ban, 2017-ben, 2018-ban és 2019-ben is határozattal rendelkezett. Az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben nem a szabadság ütemezése maradt el ezekben az években, hanem a Kttv. 225/C. § (3) bekezdése szerint igénybe nem vett szabadság megállapítására nem került sor. Ebből azonban - figyelemmel arra, hogy az igénybe nem vett szabadság megállapítására a felperes nem tett indítványt - arra kell következtetni, hogy a felperesnek nem volt igénye a szabadságra, ezért nem kezdeményezte annak megállapítását. A szabadság ütemezésének jóváhagyásával a polgármesternek kötelezettsége keletkezett a szabadság igénybevételére, illetve arra, hogy annak akadályá esetén azt a képviselő-testületnek bejelentse.

[11] Az alperes érvelése szerint a Kttv. 225/C. § (4) bekezdése alapján a polgármesternek a szabadságot az esedékessége évében, de legkésőbb a következő év március 31-ig kell igénybe venni. Ez a rendelkezés összhangban a (2) bekezdéssel azt jelenti, hogy a polgármesternek kizárólag akkor lehet ki nem vett és ezért a tisztsége megszűnésekor megváltandó szabadság iránti igénye, ha a szabadság ütemterv szerinti igénybevételét a (2) bekezdés szerinti előre nem látható rendkívüli eset akadályozza, ellenkező esetben a polgármesternek a folyóévi szabadságait legkésőbb a következő év március 31-ig igénybe kell venni. Ebből pedig az következik, hogy a polgármesternek a tisztsége megszűnésekor nem maradhat fenn ki nem vett szabadsága a polgármesteri tisztsége megszűnése évében az arányosan őt megillető, de az ütemterv szerint még igénybe nem vett szabadságon kívül, ezért annak megváltására sem kerülhet sor a Kttv. 107. §-a alapján. A felperes a Kttv. 225/C. § (2) bekezdés 3. fordulatában írt kötelezettségét elmulasztotta, nem tájékoztatta a képviselő-

testületet a szabadsága igénybevételéről, ezért az alperes nyilvántartásába csak azok a szabadságnapok kerültek, amelyeket a felperes bejelentett. A mulasztás következménye, hogy 2014. október 12. és 2019. október 13. között az alperes összesen 40 nap szabadságot tartott nyilván, míg a felperes maga ismerte el a keresetlevelében, hogy ezt meghaladóan további 45 nap szabadságot vett igénybe, ennek bejelentését a képviselő-testület részére azonban elmulasztotta.

[12] Az alperes sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget bizonyítási indítványoknak – így többek között a felperes hívószámára vonatkozó kimutatások beszerzésének – , kizárólag a felperes előadását vette alapul és semmivel nem támasztotta alá vagy indokolta, hogy az alperes védiratában foglalt és előterjesztett bizonyítékokat miért nem értékelte az ítélet meghozatalakor.

[13] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság jogszabálysértően állapította meg, hogy a munkáltató kötelezettsége a szabadság kiadása, amely kötelezettség alól nem mentesíti a felperes mulasztása. A képviselő-testületnek, mint munkáltatónak ugyanis nem kell szabadság tervet készítenie, mert az a felperes kötelezettsége, mint ahogyan a képviselő-testület a szabadság ütemezéséről is kizárólag a felperes 225/C. §-ának (1) bekezdése szerinti előterjesztésére dönthet. Ennek megfelelően a szabadság kiadásának a képviselő-testület, mint munkáltató a szabadság ütemterv elfogadásával tesz eleget. Annak dokumentálása azonban a jogszabály hivatkozott rendelkezése szerint csak a polgármester tájékoztatása alapján lehetséges.

[14] A Kttv. 225/C. §-a tehát eltérő szabályokat állapít meg a polgármester szabadságának megállapításával, ütemezésével és igénybevételével kapcsolatban, így az elsőfokú bíróságnak a Kttv. 103. §, 104. §, 106. §-aira alapított ítélete jogszabálysértő.

[15] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes perköltségben történő marasztalását kérte. Álláspontja szerint a fellebbezéssel támadott elsőfokú ítélet megfelel a jogszabályoknak, nem történt olyan eljárási szabálysértés sem, amely az ügy érdemi elbírálására kihatott volna, ezért a Kp. 109. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása indokolt.

[16] Az elsőfokú eljárásban kifejtettek szerint hivatkozott arra, hogy a Kttv. 225/L. § (1) bekezdése kifejezetten a polgármesteri foglalkoztatási jogviszonyra megfelelően alkalmazandó rendelkezések között felsorolja a Kttv. 104. § (2), (6) és (7) bekezdését, valamint a 106. § (1) és (2) bekezdését és 107. §-át is. A per tárgya a felperes szabadságmegváltás iránti igénye, azaz a per eldöntése szempontjából nem a szabadságterv képviselő-testület általi megállapítása, annak pontos tartalma, vagy a szabadságnapok felhasználásának módja bír érdemi jelentőséggel, hanem az a kérdés, hogy a felperesnek járó szabadságnapokból mennyi nem került igénybevételre. Ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság ítélete megfelelő indokolást tartalmazott.

[17] A Kttv. 107. § (2) bekezdése szerint, ha a kormánytisztviselőnek van fennmaradó szabadsága, azt a jogszabály rendelkezései szerint meg kell váltani, vagyis a rendelkezés nem tartalmaz semmilyen korlátozást abban a tekintetben, hogy ez csupán a tárgyévi arányos szabadságra vonatkozna, figyelemmel a Kúria gyakorlatára is (Mfv.II.10.842/2012., BH

2013.12.529., Mfv.II. 10.344/2017/6.). A bírói gyakorlat alapján helytálló jogértelmezés szerint, ha a polgármester a foglalkoztatási jogviszonya megszűnéséig a neki járó szabadságot bármilyen okból nem tudta igénybe venni, annak pénzbeli megváltására jogosult.

[18] A szabadságnapok megváltása szempontjából a tényleges helyzet, a ténylegesen igénybe nem vett szabadságok számának meghatározása az irányadó, mivel önmagában azáltal, hogy az ütemterv rendelkezik a szabadságnapokról, azok még nem kerülnek tényleges igénybevételre. A Kttv. 107. § (2) bekezdése egyértelműen úgy rendelkezik, hogy a szabadságot meg kell váltani, ha a kormánytisztviselőnek (jelen esetben a polgármesternek) van fennmaradó szabadsága. A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletében helytállóan értékelte ezt a körülményt is.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[19] Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint megalapozott.

[20] A Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 108.§ (1) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között bírálhatta felül.

[21] Nem volt vitatott a perben, hogy a felperest a 2014. október 12. és 2019. október 13. között fennálló polgármesteri jogviszonya alapján mindösszesen 196 nap szabadság illette meg. Saját elismerő nyilatkozata alapján ebből 85 nap szabadságot vett igénybe, így a fennmaradó 111 nap vonatkozásában kérte a szabadsága megváltását.

[22] Az elsőfokú bíróság helyesen utalt a Kttv. 225/L.§ (1) bekezdésére, amelynek értelmében a polgármesteri foglalkoztatási jogviszonyra az elsőfokú ítéletben felhívott jogszabályokat „megfelelően” alkalmazni kell. Nem volt figyelemmel ugyanakkor a Kttv. 225/C.§ (2) és (3) bekezdésében foglaltakra annak ellenére, hogy e rendelkezésekre az alperes a per során mindvégig hivatkozott. Határozatának indokolásában e jogszabályi rendelkezéseket nem hívta fel, nem értelmezte, e körben tényállást sem állapított meg, így nem tért ki arra sem, hogy álláspontja szerint ezek a rendelkezések miért nem irányadóak.

[23] A Kttv. VII/A. fejezete a polgármester, alpolgármester foglalkoztatási jogviszonyára vonatkozóan különös rendelkezéseket tartalmaz a Kttv. általános rendelkezéseihez képest.

[24] A Kttv. 225/C. § (1) bekezdése szerint a főállású polgármester évi 25 munkanap alapszabadságra és 14 munkanap pótszabadságra jogosult. A (2) bekezdés szerint a polgármester előterjesztésére a képviselő-testület minden év február 28-ig jóváhagyja a polgármester szabadságának ütemezését. A szabadságot az ütemezésben foglaltaknak megfelelően kell kiadni, valamint igénybe venni. A polgármester a szabadság igénybevételéről a képviselő-testületet a következő ülésen tájékoztatja. A polgármester a szabadságot az ütemezéstől eltérően csak előre nem látható rendkívüli esetben vagy az igénybevételt megelőzően legkésőbb 15 nappal megtett előzetes bejelentést követően veheti igénybe. A (3) bekezdés előírása szerint minden év január 31-ig a jegyző által vezetett nyilvántartás alapján meg kell állapítani a polgármester előző évben igénybe vett

szabadságának mértékét és a ki nem adott szabadságot a tárgyévi szabadsághoz hozzá kell számítani. A (4) bekezdés szerint a polgármesternek a szabadságot az esedékesség évében, de legkésőbb a következő év március 31-ig kell igénybe venni vagy kiadni.

[25] Az elsőfokú bíróság a fenti jogszabályi rendelkezések figyelmen kívül hagyása miatt nem értékelte az alperes által, a polgármesteri tisztség betöltésének időszakában a képviselő-testület által a szabadság ütemezésére vonatkozó határozatait, azt nem vetette össze a felperes kimutatása szerint igénybe vett szabadság napokkal és nem nyilatkoztatta a felperest arra, hogy az ütemtervben szereplő szabadsága igénybevételére ténylegesen miért nem került sor.

[26] Az a körülmény, hogy a felperes nem vette igénybe a képviselő testület által jóváhagyott ütemtervnek megfelelő szabadságot és tájékoztatást sem adott, még nem eredményezi azt, hogy a ki nem vett szabadságok elvesznek, azonban ha a felek között vita merül fel, a bizonyítási teher megfordul és a felperes érdekében áll annak bizonyítása, hogy a szabadságot miért nem tudta igénybe venni (Pp. 265.§ (1) bekezdés).

[27] A Kttv. 225/C. §-át a 2014. évi LXXXV. törvény 22. §-a iktatta be, szabályait 2014. december 12-től kell alkalmazni, így a felperes fellebbezési ellenkérelmében felhívott kúriai döntések az adott esetben eltérő jogszabályi környezetre tekintettel már nem irányadóak.

[28] Mivel a perbeli jogvita elbírálására mindenekelőtt a Kttv. 225/C. §-a az irányadó, ezért ezen rendelkezések szerinti tényállás feltárásának hiánya és a jogkövetkeztetés levonásakor az alkalmazásának mellőzése olyan lényeges, a másodfokú eljárásban nem kiküszöbölhető eljárási jogszabálysértés, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kell, hogy eredményezze.

[29] A fentiekre tekintettel a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 110. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[30] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a polgármesterekre alkalmazandó Kttv. 225/C. §-a alapján a tényállást pontosítani kell és a bizonyítási szabályok meghatározását követően érdemben kell döntenie a megváltandó szabadság összegéről.

Záró rész

[31] A Kúria a felek másodfokú eljárás során felmerült perköltségét és a fellebbezési eljárás illetékét a Kp. 110.§ (3) bekezdése alapján csupán megállapította, annak viseléséről a megismételt eljárás során az elsőfokú bíróság dönt.

[32] A fellebbezési eljárás illetékét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39.§ (1) bekezdése, 45/A.§ (2) bekezdése 46.§ (1) bekezdése alkalmazásával, a peres felek ügyvédi munkadíjból álló perköltségét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló

32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja, valamint (5) bekezdése alapján határozta meg.

[33] A Kúria végzése ellen további jogorvoslatnak nincs helye [Kp. 99.§ (1) bekezdés, 116.§ d) pont].

[34] A Kúria az alperes fellebbezését tárgyaláson kívül bírálta el .

Budapest, 2021. október 27.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró